

د ډرائیور مرگ

شیخ طریقتہ، امیر اہلسنت، ہاتھی دعوتِ اسلامی، حضرت علامہ مولانا ابو بلال

محمد الیاس عطار قادری رضوی

دامت برکاتہم العالیہ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
 مَا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

د ډرائيور مرگ

دُعائے عطار: يا الله پاڪه! ڇوڪ چي دا رساله ”د ډرائيور مرگ“ اولوي يا ئي
 واورِي هغه ته د ايمان و سلامتي سره په مدينه منوره كنبې د محبوب صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ
 وَسَلَّمَ په ديدار كولو كولو كنبې شهادت او جَنَّتْ الْبَقِيْع كنبې خخيدل نصيب
 كړي. امين بِجَاوِ النَّبِيِّ الْأَمِين صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

كمالي فربنته

زمونږه د خورِ نبي، مَدَنِي تاجدار مُحَمَّدِ مُصْطَفَى صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمان مبارك
 دے: ”بيشكه الله عَزَّوَجَلَّ يوه فربنته زما په قبر مقرره كړي ده او هغې ته ئي د ټول مخلوق
 د آوازنو اوريدلو طاقت ور كړے دے، پس د قيامته پورې چې څوك په ما باندې درود
 شريف لولي نو هغه ما ته د هغه او د هغه د پلار نوم پيش كوي. وائي، فلا ني بنِ فلا ني په
 تاسو صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ باندې درود شريف لوستلے دے.“ (مَجْمَعُ الرُّوَايِدِ ج ۱۰ ص ۲۵۱ حديث ۱۷۲۹)

صَلُّوا عَلَيَّ الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيَّ مُحَمَّدٍ

سُبْحَانَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ! دُرُودِ شَرِيفِ لُوسْتُونَكِ خُومَرِه بَجْتُورِ دے چې د هغه نوم د پلار د
 نوم سره د حُضُورِ اَكْرَمِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ په دربار كنبې وړاندې كيږي. دلته دا ټكے هم ډير
 زيات ايمان تازه كوونكے دے چې په قبرِ مُنَوَّرِ باندې مقررې فربنته ته دومره زيات د

اوریدلو طاقت ور کرے شوے دے چی هغه د دنیا په گوت گوت کنبې په یو وخت کنبې دننه دننه د درود شریف لوستونکو لکونو مسلمانانو ډیر په قلاړه آواز هُم اوري او هغې ته علم غیب هُم ور کرے شوے دے چی هغه د درود شریف لوستونکو نومونه بلکه د هغوئي د پلارانو نومونه هم پیژني، نو چی د خوږ نبي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ د دربار د خدمت کارې فرېنتے د علم غیب دا حال دے نو د مدینے د تاجدار، د دواړو جهانو د سردار صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ د اختیاراتو او علم غیب به خومره اوچت شان وي او هغوئي به ولې خپل غلامان نه پیژني او ولې به د هغوئي فریاد نه اوري او ولې به بِأَذْنِ اللهِ (یعنی د الله په اجازت) د هغوئي امداد نه کوي!

میں قربان اس ادائے دست گیری پر مرے آقا
مدد کو آگے جب بھی پکارا یا رسول الله

زه قربان شم ستاسو د مدد په دې ادا خوړه آقا
مدد مو اوکړو زما چي کله ما یاد کړی یا رسول الله

صَلُّوا عَلَي الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَي مُحَمَّدٍ

طعام خوړل هم عبادت دے

خوړو خوړو اسلامي ورونړو! طعام د الله عَزَّوَجَلَّ ډیر ښکله نعمت دے، په دې کنبې زمونږ د پاره قسم قسم خوندونه هم ایښودے شوي دي. بنو بنو ښوونو سره د شریعت او سنّت مطابق حلال طعام خوړل د ثواب کار هُم دے، مفسر قرآن، حکیم الامت حضرت مفتي احمد یار خان نعیمی رحمۃ الله علیه فرمائي: ”طعام خوړل هم د الله عَزَّوَجَلَّ عبادت دے د مؤمن د پاره.“ نور فرمائي، ”گوری نکاح کول د انبیاء کرامو عليهم الصلوٰة والسلام سنّت دي

خو حضرت سَيِّدُنَا يَحْيَى عَلَيْهِ السَّلَامُ او حضرت سَيِّدُنَا عِيسَى رُوحُ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ نڪاح نه وه ڪري خو طعام خورل هغه سُنَّت دي چي د حضرت سَيِّدُنَا آدَم صَفِيُّ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ نه د حضرت سَيِّدُنَا مُحَمَّدٌ رَسُوْلُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ پوري ٿولو انبياء عَلَيْهِمُ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ ضرور خورلے دے. ڇوڪ چي د لَوْرِي هرتال اوڪري او د لَوْرِي ڄان مَر ڪري هغه په حرام مرگ مَر شو. (تفسيرِ نجيب ج ۸ ص ۵۸) د سرڪارِ مدينه صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ارشاد مبارك دے: ”خورولو والا شڪر گزاره داسي دے لڪه صبر ڪوونڪے روڙه دار.“

(تر مئذی شريف ج ۴ ص ۲۱۹ حديث ۲۴۹۴)

د حلالِي نَوْرِي فضيلت

که مونڙه د الله عَزَّوَجَلَّ د خور حبيب صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ د سُنَّت مطابق طعام خورو نو په دي ڪنبي زمونڙه د پاره ڊير زيات بَرَڪتونه دي. حضرت سَيِّدُنَا اِمَام مُحَمَّد غزالي رَحِمَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ د اِحْيَاءُ الْعُلُومِ په دويم جلد ڪنبي د يو بُرُگ رَحِمَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ قول نقل ڪوي: مسلمان چي ڪله د حلال طعام وڙومبي نَوْرِي اوخوري نو د هغه تير شوي ڪناهونه معاف ڪرے شي. او ڇوڪ چي د حلالو ڪٿلو د پاره د رُسواڻي مقام ته ڄي نو د هغه ڪناهونه د وَنُو د پانڙو په شان رڙيري. (احياءُ العلوم النابين، ج ۶، ص ۱۱۶)

د طعام خورلو نيٽ ڇنگه ڪول پڪار دي

د طعام خورلو په وخت ڪنبي لَوْره سُنَّت ده [يعني د طعام خورلو يو سُنَّت دا دے چي بنده اوڙے وي] د طعام خورلو دا نيٽ اوڪري چي د الله رَبُّ الْعِزَّتِ عَزَّوَجَلَّ د عِبَادَت د پاره قُوَّت [يعني طاقت] حاصلولو د پاره ئي خورم چي د طعام خورلو مقصد صرف مزه اخستل نه وي. حضرت سَيِّدُنَا اِبْرَاهِيمِ بِن شَيْبَانَ رَحِمَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ فرمائي: ”ما د اتياؤ ڪالو نه يو ڇيز هم صرف د نفس د مزے د پاره نه دے خورلے.“ (احياءُ العلوم، ج ۲۳، ص ۵۵) او د ڪم طعام خورلو نيٽ هم

اوکڙي نو هله به د عبادت د پاره د قوت حاصلولو د رښتياؤ نيټ وي ځکه چې په مږه خيټه خوراک کولو سره په عبادت کښې رکاوت راځي! کم خوراک کول د صحت د پاره فائده مند دي او د داسې کس ډاکټر ته ډير کم ضرورت پېښېږي.

طعام څومره خوړل پکار دے

د الله عَزَّوَجَلَّ د خوږ محبوب صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمان مبارک دے: انسان د خپلې خيټې نه زيات بد لوبښه نه ډکوي، د انسان د پاره يو څو نورې کافي دي چې هغه د هغه ملا نيغه اوساتي، که داسې او نکړے شي نو دريمه حصه د خوراک د پاره، دريمه حصه د اوبو د پاره او دريمه حصه د ساه د پاره وي.“ (شېخ ابن ماجه ج ۴ ص ۴۸، حدیث ۳۳۴۹)

د نيټ اهميت

د بخاري شريف د ټولو نه اولنې حديث پاك دے، **إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ** يعني د اعمالو دار و مدار په نيټونو دے. (صحيح البخاري ج ۱ ص ۵۰، حدیث ۱۵) کوم عمل چې د الله عَزَّوَجَلَّ د رضا د پاره اوکړے شي د هغې ثواب حاصلېږي، د ریاکاری يعني که د ښوونې د پاره اوکړے شي نو هُم هغه عمل د گناه باعث جوړ شي او که هيڅ نيټ هم نه وي نو نه به ثواب کيږي او نه گناه، هله چې هغه عمل پخپله مباح (يعني جائز) وي، مثلاً چا څه حلال څيز لکه آيس کريم يا مټهائي يا ډوډي او خوړله او په هغې کښې ئې هيڅ نيټ هم اُونکړو نو نه به ئې ثواب کيږي او نه گناه. البته د قيامت په ورځ به ئې حساب کيږي ځنگه چې د سرکار نامدار صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ارشاد دے: **حَلَالُهَا حِسَابٌ وَحَرَامُهَا عَذَابٌ** يعني د حلالو حساب دے او په حرامو عذاب [دے]. (فردوس بهآثور الخطاب ج ۵ ص ۲۸۳، حدیث ۸۱۹۲)

رانجه دِ ولي پوري ڪري وو

د رَسُولِ پاك ﷺ د عبرت نه ڊڪ فرمان دے: بیشڪه د قِيَامَتِ په ورځ به د انسان نه د هغه د هر هر ڪار تر دې چې د سترگې د رانجو په باره ڪنې به هم تپوس ڪيري. (حَلِيَّةُ الْأَوْلِيَاءِ ج ۱ ص ۳۱، حدیث ۱۴۴۰) لَهَذَا! خیر په دې ڪنې دے چې په خپل هر هر مُباح ڪار ڪنې ښه ښه نِيْتونه شامل ڪرے شي. چنانچه یو بزرگ رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ فرمائي: زه په هر ڪار ڪنې نِيْت ڪول خوشووم تر دې چې د خوراك، خُښاك، اوده ڪيدو او بيتُ الخِلا ته د داخلیدو د پاره هم. (احیاءُ الْعُلُومِ ج ۴، ص ۱۲۶) د نبيانو سردار، خورِ مصطفى ﷺ فرمائي: ”د مسلمان نِيْت د هغه د عمل نه بهتر دے.“ (طبرانی، مُعْجَمُ ڪَبِيرِ ج ۶ ص ۱۸۵ حدیث ۵۹۴۲) نِيْت د زړه ارادے ته وائي، په ژبه وئيل شرط نه دے، بلکه که په ژبه ئي د نِيْتِ الفاظ او وئيل او په زړه ڪنې ئي نِيْت نه وو نو نِيْت او نه شو او ثواب به هم نه ڪيري. **د طعام 43 نِيْتونه** ستاسو په خدمت ڪنې وړاندې ڪووم په دې ڪنې چې ڪوم نِيْتونه د حال مطابق وي او ڪيدے شي نو ڪول پڪار دي. دا عرض هم ڪووم چې دا نِيْتونه پوره نه دي، د نِيْتونو عِلْم لرونڪے د دې په ذريعه په دې ڪنې نور نِيْتونه هم شاملولے شي. چې نِيْتونه څومره زيات وي هغه همره به ثواب هم زيات ڪيري.

د طعام 43 نِيْتونه

﴿۲۰۱﴾ د طعام نه مخڪنې او وورستو به اودس ڪووم (يعني لاسونه او د خُلې مخڪنې حِصّه او خُله به وينخم) ﴿۲﴾ د طعام خورلو په ذريعه به د عِبَادَتِ ﴿۴﴾ تِلَاوَتِ ﴿۵﴾ د مور و پلار د خدمتِ ﴿۶﴾ د عِلْمِ حاصلولو ﴿۷﴾ د سُنْتُو د تَرْبِيَّتِ د پاره په مَدَنِي قَافِلَه ڪنې د سفر

﴿۸﴾ د نیکی د دعوت علاقائی دوره کنبې د شرکت ﴿۹﴾ د آخرت د کارونو او ﴿۱۰﴾ د ضرورت مطابق د گسبِ حلال د پاره د منډې ترړې د پاره قُوْت [یعنی طاقت] حاصلووم (دا نیتونه به هله فائده مند وي چې ځان پوره مور نه کړي ځکه چې د ډیر خوراک کولو سره په عبادت کنبې سستی پیدا کیږي، د گناهونو طرف ته خیال پیدا کیږي او خپته ورسره خرابیږي) ﴿۱۱﴾ په زمکه ﴿۱۲﴾ د سنتو د تابعداری په نیت په دسترخوان باندې ﴿۱۳﴾ (د خادریا د گرتې د لمن په ذریعه به) د پردې د پاسه پرده کووم او ﴿۱۴﴾ د سنت مطابق په ناسته ﴿۱۵﴾ د خوراک شروع کولو نه مخکې به بِسْمِ اللّٰهِ او ﴿۱۶﴾ نورې دُعاګانې لولم ﴿۱۷﴾ په درې گوتو او ﴿۱۸﴾ او وړې وړې نورې ﴿۱۹﴾ او په ځله کنبې به ئې صحیح میده کووم ﴿۲۰﴾ په هره نورې به یَا وَاجِدُ وایم (یا به د هرې نورې په ختمیدو اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ او د هرې نورې په شروع کنبې یَا وَاجِدُ او بِسْمِ اللّٰهِ وایم) ﴿۲۱﴾ د خوراک څه دانه [د ډوډۍ ټکړه] وغیره که اوغورزیده نو هغه به راپورته کووم او خورم به ئې ﴿۲۲﴾ د ډوډۍ هره نورې به د انګولي د لوبني د پاسه ماتووم (چې د ډوډۍ ذرې به لوبني کنبې پریوځي) ﴿۲۳﴾ هډوکه او گرمه مَصَالِه وغیره به صحیح څټم او صفا کووم [چې د خوراک یوه ذره هم ضائع نه شي] ﴿۲۴﴾ ځان به پوره نه مرووم ﴿۲۵﴾ په آخره کنبې به د سنتو د ادا کولو په نیت لوبنی څټم ﴿۲۶﴾ درې درې ځله به گوتې څټم ﴿۲۷﴾ د انګولي ککر لوبني کنبې به لږې اوبه اچووم او د هغې ټول ذرات به راصفا کووم او څښم به ئې چې د یو غلام ازادولو حقدار جوړ شم ﴿۲۸﴾ تر څو چې دسترخوان اوچت نه کړې شي تر هغې به بې ضرورته نه پاڅم (ځکه چې دا هم سنت دي) ﴿۲۹﴾ طعام نه پس به د اول او آخر دُرود شریف سره سنت دُعاګانې لولم ﴿۳۰﴾ [د غائبونو] خلال به کووم.

د یو ځائے طعام خورلو نور نیتونه

﴿۳۱﴾ که طعام ته راسره یو دسترخوان ته یو عالم یا بزرگ وغیره موجود وو نو د هغوئی نه مخکنې به خوراک نه شروع کووم ﴿۳۲﴾ د مسلمانانو د نزدیکت برکتونه به حاصلووم

﴿۳۳﴾ د هغوئی زړه خوشحالولو د پاره به هغوئی ته پوتے، کدو مبارک او اوبه وغیره وړاندې کووم (د چا په رکبئی کنبې په خپل لاس څه وراچول د ادب خلاف دي، کیدے شي چې کوم خیز مونږه ور اچوو هغه وخت هغه د هغې خواهش نه لري) ﴿۳۴﴾ هغوئی ته به د صدقے د ثواب گټلو د پاره مسکے کیرم ﴿۳۵﴾ چې څوک مسکے اووینم نو د هغې سنت دُعا به لولم (څوک چې مسکے اووینئ نو د هغې سنت دُعا دا ده: **أَضْحَكَ اللهُ سِنَتَكَ** یعنی الله **عَزَّوَجَلَّ** د تا همیشه خندیدلے لري. (صحیح البخاری ج. ۴، ص. ۴۰۳، حدیث ۳۲۹۴)) ﴿۳۶﴾ د طعام خورلو نیتونه او ﴿۳۷﴾ سنتونه به ورته بنایم ﴿۳۸﴾ که موقع مې اوموندله نو د طعام شروع کولو او ﴿۳۹﴾ او د طعام نه پس والا دُعاگانې به ورته وایم ﴿۴۰﴾ د حرص نه به ځان ساتم او د خوراک بڼه حصه مثلاً پوتے وغیره به د نورو د پاره ایثار کووم. (د مدینے د تاجدار **صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** مبارک فرمان دے: څوک چې هغه خیز چې هغې ته پخپله د هغه حاجت وي، بل ته ورکړي، الله **عَزَّوَجَلَّ** هغه اوجنبي.“) (اتحاف السادة المتقين ج ۹ ص ۷۷۹) ﴿۴۱﴾ هغوئی ته به د خلال ډکي او ﴿۴۲﴾ په درې گوتو باندې د خوراک د مَشَق [یعني طریقه نبودلو] د پاره د رپر تیلئ وړاندې کووم ﴿۴۳﴾ که کیدے شو نو د طعام په هره نورئ به په دې نیت په اوچت آواز **يَا وَجِدْ** وایم چې نورو ته هم وریاد شي.

د طعام اودس محتاجي لري کوي

د حضرت سَيِّدُنَا عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ رضي الله عنهما نه روايت دے چې د دواړو جهانود سردار، د مدینے د تاجدار صلى الله عليه واله وسلم د رَحْمَتِ نه ډك فرمان دے: ”د طعام نه مخکېني او وروستو اودس کول مُحتاجي لري کوي او دا د مُرسَلين (عليه السلام) د سُنْتو نه دي. (الْبَعْجُ ۱) (الْاَوْسَطُ ج ۵ ص ۲۳۱ حدیث ۷۱۶۶)

د طعام اودس په کور کښې خیر زیاتوي

د حضرت سَيِّدُنَا اَنَسٍ رضي الله عنه نه روايت دے چې د اللّٰهِ عَزَّوَجَلَّ محبوب صلى الله عليه واله وسلم فرمائي دي: څوك چې دا خوبوي چې اللّٰهُ تَعَالَى د هغه په کور کښې خیر زیات کړي نو چې کله طعام حاضر کړے شي، اودس ډ اوکړي او چې کله اوچت کړے شي هغه وخت ډ هم اودس اوکړي. (ابن ماجه شريف ج ۴ ص ۹ حدیث ۳۲۶)

د طعام د اودس نيکي

د اُمِّ الْمُؤْمِنين حضرت سَيِّدَتُنَا عَائِشَه صَدِيقَه رضي الله عنها نه روايت دے چې سرکارِ مدينه صلى الله عليه واله وسلم ارشاد او فرمائي لو: ”د طعام نه مخکېني اودس کول يوه نيکي او د طعام نه پس [اودس] کول دوه نيکي دي.“ (جامع صغير ص ۵۷۴ حدیث ۹۶۸۲)

خوږو خوږو اسلامي ورونړو! د طعام نه مخکېني او وروستو لاس وغيره وينځلو کښې سستي کول نه دي پکار. قَسَم په خُدائے عَزَّوَجَلَّ! د ”يوے نيکي“ اصل حقيقت به د قيامت په ورځ معلوميري چې کله به د چا سره صرف يوه نيکي کمه وي او هغه به د خپلو عزيزانو نه صرف د يوے نيکي سوال کوي خو هيڅ څوك به هم ورکولو ته تيار نه وي.

د شيطان نه حفاظت

د سرکارِ نامدار، مَدَنِي تاجدار صلى الله عليه واله وسلم د بَرَکَتِ نه ډك فرمان دے: د طعام نه

مخکنبی او وروستو اودس کول (یعنی لاسونه او خُله وینخل) په رزق کنبی فراخی راوړي او شیطان لرې کوي.

د بیماریو نه د حفاظت نسخے

خوږو خوږو اسلامي ورونړو! د طعام د اوداسه نه د لمانځه والا اودس مُراد نه دے بلکه په دې کنبی دواړه لاسونه د گیتو [یعنی د مړوندونو د جوړه] پورې او د خُلی بَهَرْنی حصّہ او دننه خُله وینخل دي. مشهور مُفَسِّر حَكِيمُ الْأُمَّتِ حضرت مُفتي احمد یار خان نعیمی رحمۃ اللہ علیہ فرمائی: په تورات شریف کنبی دوه خُله د لاسونو او خُلی وینخلو حُکم وو، د طعام نه مخکنبی او د طعام نه پس، خو یهودیانو صرف وروستو وینخل لیکي پریښودل او د مخکنبی وینخلو ذکر ئې وران کړو. د طعام نه مخکنبی وروستو د لاس وینخلو ترغیب حُکه دے چې عام طور د کار روزگار په وجه لاسونه خیرن شي، غابنونه خیرن شي، او په خوراک کولو لاس او خُله غوړ شي لِهَذَا! دواړه خُله د صفائی او کړے شي. د طعام خوړلو نه پس د خُلی وینخلو والا به **إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ!** د غابنونو د خطرناک مرض پائیریا (PHYORRHEA) نه محفوظه اوسي، په اوداسه کنبی د مسواک عادت لرونکے د غابنونو او د معدے د مَرَضونو نه بچ اوسي. طعام خوړلو نه فوراً پس د تشو بولو کولو عادت جوړ کړئ په داسې کولو د پښتورگو [یعنی گُردو] او مثانے د مَرَضونو نه حفاظت کیري. **ډیر مُجَرَّب** (یعنی آزمائیلے شوے عمل) دے. “ (مراة شرح مشکوٰة ج ۶ ص ۳۲)

د ډرائیور عجیبه مرگ

خوږو خوږو اسلامي ورونړو! یقیناً په سُنّتو باندې عمل کول عظیم کار دے، څنگه چې په سُنّتو باندې عمل کولو کنبی ثواب دے دغسې د دې دُنیاوي فائده هم وي. طعام نه

مخکبني دواړه لاسونه د گيتو پورې وينځل سُنَّت دي. د خُلې مخکبني حصّه او دننه خُله هم وينځل پکار دي. ولې چې په لاسونو مختلف کارونه کيږي او دا د مختلفو خيزونو سره لگي رالگي، ځکه ورپورې خيره او قسم قسم جراثيم نخښلي. د طعام نه مخکبني وينځلو سره د لاسونو صفائي کيږي او د دې سُنَّت په بَرکت مونږ د ډيرو بيمارو نه هم بچ کيږو. د طعام نه مخکبني وينځلي لاسونه اوچول نه دي پکار ځکه چې د توليه وغيره جراثيم په لاسونو پورې نخښته شي. وائي چې يو ترک ډرائيور په هوتل کبني طعام اوخوړو او د خوراک نه فوراً پس په ارغښتو ارغښتو مړ شو. نورو ډيرو خلقو هم په هغه هوتل کبني طعام خوړل و و خو په بل چا هيڅ هم او نه شو. تحقيقات شروع شونو چا او وئيل چې طعام خوړلو نه مخکبني دې ډرائيور د هوتل خوا ته د ترک ټائرونه چيک کړي وو او بيا ئې د لاسو وينځلو نه بغير طعام اوخوړلو، چې د ترک ټائرونه چيک کړه شونو معلومه شوه چې ټائر چرې په يو زهرژن مار د پاسه ختله وو او د هغه زهر په ټائر باندې خواره شوي وو او بيا هغه د ډرائيور په لاسو پورې نښتي وو، د لاسونو نه وينځلو په وجه خوراک سره هغه زهر د ډرائيور خيتې ته لاړل او د هغه د سمدستي مرگ سبب جوړ شو.

الله کی رحمت سے سنّت میں شرافت ہے

سرکار کی سنّت میں ہم سب کی حفاظت ہے

د الله رحمت دے په سنّت کبني شرافت دے

د حضور په سنّت کبني زمونږ د ټولو حفاظت دے

په بازار کبني خوراک کول

د حضرت سیدنا أبو امامه رضی اللہ عنہ نه روایت دے چې نبی کریم رضی اللہ عنہ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ

صَلَّمَ ارشاد فرمائیے دے: ”پہ بازار کنبی خوراک کول بد دي.“ (جامع صغیر ص ۱۸۴ حدیث ۳۰۸۳)

صَدْرُ الشَّرِيعَةِ، حضرت علامہ مولانا مفتي محمد علي اعظمي رحمۃ اللہ علیہ فرمائی: ”پہ

لاره کنبی او پہ بازار کنبی خوراک کول مکروه دي.“ (بہار شریعت ج ۳ حصہ ۱۶ ص ۳۷۸)

د بازار ډوډی

حضرت سیدنا امام بُرہانُ الدین زرنوجي رحمۃ اللہ علیہ فرمائی: امام جلیل حضرت سیدنا محمد بن فَضَّل رحمۃ اللہ علیہ د عِلْم حاصلولو پہ دوران کنبی کله ہم د بازار طعام نہ وو خورلے د هغوئي والد صاحب به هره جُمعہ د خپل کلي نه د هغوئي د پاره طعام راوړلو. يو ځل چې کله هغوئي طعام راوړلو او د دوئي په کوته کنبی ئې د بازار ډوډی پرته اولیده نو سخت خفه شو او خپل ځوی سره ئې د سره خبرې اُونکړې. ځوی ورته خپل عُذر وړاندې کړو چې محترمه بابا جانہ! دا ډوډی ما د بازار نه نه ده راوړي، زما ملگري زما د رضامندی نه بغیر راوړي وه. والد صاحب اورتلو او ورته ئې اووئیل چې که په تا کنبی تقوی وے نو ستا دوست به کله هم دا جُرأت نه وو کړے.

(تَغْلِيْمُ الْمُبْتَدِعِ طَرِيْقُ التَّعَلُّمِ ص ۶۷، بابُ المدينه کراچي)

بازاري طعام بے برکتہ وي

خورو خورو اسلامي ورونړو! تاسو اولیده چې زمونږه بُزرگانِ دین به د تقوی څومره خیال ساتلو او د خپل اولاد څومره زبرست تربیت به ئې کولو چې هغوئي به ئې د هوټل او بازاری طعام خورلو نه منع کول. حضرت امام زرنوجي رحمۃ اللہ علیہ فرمائی: ”که کیدے

شي نو د بے فائده او بازاری طعام خورپو نه پرهيز كول پكار دي ځكه چې بازاری طعام انسان خيانت او گندگي ته نږدے كوي او د الله عَزَّوَجَلَّ د ذڪر نه ئي لرې كوي، د دې وجه دا ده چې د بازار په طعامونو باندې د غريبانو او فقيرانو سترگې هم لگي او چې كله هغوئي د خپلې غريبې او تنگدستې په وجه دا خوراكونه نه شي اخستے نو د هغوئي زړونه خفه شي او دغسې د هغه طعام نه بركت اوچت شي.“ (ايضاً ص ۸۸)

په هوټل كښې خوراك كول څنگه دي؟

په بازارونو كښې په رپرو وغيره باندې موجودو د قسما قسم تروشو خوراكونو خوندونه اغستو والا د دې نه د عبرت درس واخلي. چې په بازار كښې صرف خوراك كول بد دي نو بيا د فلمي سندرو په آوازونو كښې په هوټلو كښې وخت بے وخته خوراكونه كول، چائے څښل او يخې بوتلې وغيره څښل به څومره د عيب خبره وي! كه سندرې نه غږيږي نو هم د هوټلو ماحول اكثر د غفلتونو نه ډك وي، په دې كښې ناسته د شريفانو او باشرع خلقو د شان سره نه بناي. لهدا كه ضرورت وي او څوك ئي واخلي نو هم په څه محفوظه مقام كښې خورپو كښې خير دے. خو چې څوك مجبوره وي نو هغه معذوره وي [يعني د هغه عذروي]. خو كه په هوټل كښې د فلمونو، ډرامو يا سندرو او سازونو سلسله وي نو بيا هلته تلل نه دي پكار ځكه چې قصداً د موسيقي اواز اوريدل گناه ده. چنانچه

د موسيقي د آواز نه بچ كيدل واجب دي

حضرت سيّدنا علامه شامي رحمۃ الله عليه فرمائي: ”گدا كول، په چا پورې توقې كول، لاسونه پرقول، ستار، ډول، ډپړئ [يعني ډكړئ]، رباب، تُرپئ، شپيلئ، [وغيره] وهل او

گونگري شنڙول مڪروه تحریمی (یعنی حرامو ته نڙدے) دي ڇڪه ڇي دا ٽولي د گفارو نڀي دي. دغسي د شپيلي او (د موسيقي) د نورو سازونو اوريدل هم حرام دي، كه ناخپه ئي واوريدل نو معذوره دے او پري واجب دي ڇي د نه اوريدلو پوره ڪوشش اوکري.“ (رد المحتار ج ۹ ص ۵۶۶)

په غورونو ڪنبي گوتي اينسودل

خوبرو خوبرو اسلامي ورونو! خوش نصيبه دي هغه مسلمانان ڇوڪ ڇي د الله عَزَّوَجَلَّ ڪلام، د حضورِ پاڪ ﷺ نعتونه او د سنتو ڊڪ بيانونه اوري او كه چري د فلمي [اوپا د غير فلمي] سندرو او د موسيقي آواز راشي نو د الله عَزَّوَجَلَّ د ويري په وجه د هغي د نه اوريدلو پوره ڪوشش ڪوي او په غورونو ڪنبي گوتي ڪيريدي او د هغه ڄاڻ نه فوراً لري لار شي. چنانچه حضرت سيڏنا نافع رضي الله عنه فرمائي ڇي زه په وړوڪوالي ڪنبي د حضرت سيڏنا عبدالله ابن عمر رضي الله عنهما سره چرته روان ووم ڇي په لاره ڪنبي د ميزمار (يعني باجے) غريدلو آواز راغے. ابن عمر رضي الله عنهما په خپلو غورونو ڪنبي گوتي ڪينسودي او د لاري نه بل طرف ته جدا شو او ڇي لري لارونو تپوس ئي اوکرو: نافع! آواز راڃي؟ ما عرض اوکرو ڇي اوس نه راڃي. نو بيا ئي د غورونو نه گوتي لري ڪري او ارشاد ئي اوفرمايلو: يو ڄل زه مڏني سردار صلی الله عليه و آله و سلم سره چرته روان ووم، حضور صلی الله عليه و آله و سلم هم دغسي ڪري ووڃنگه ڇي ما اوکړل.“ (اُبوداؤد ج ۴ ص ۳۰۷. الحدیث ۴۹۲)

که د موسيقي آواز راڃي نو لري ڊ شي

معلومه شوه ڇي څنگه د موسيقي آواز راشي نو فوراً په غورونو ڪنبي گوتي اينسودل

او د هغه ځائے نه لرې کیدل پکار دي ځکه چې که په غوږونو کښې گوتې خو کیردي خو هم هلته ولاړ يا ناست وي يا لږ غوندي جدا شي نو د موسیقي د آواز نه نه شي بچ کیدلے. که څوک په غوږونو کښې گوتې گږدي او که نه خو په هره طریقه باندې د موسیقي د آواز نه د بچ کیدلو کوشش کول واجب دي. آه! آه! آه! نن صبا خو په سیارو، جهازونو، کورونو، دکانونو، کوڅو او بازارونو کښې، بلکه چې کوم طرف ته لاړشې نو د سندرو او سازونو آوازونه راځي او که چرې یو عاشق رسول په غوږونو کښې گوتې کیردي نو په هغه پورې خنداگانې کیري.

وه دور آيا که ديوانه نبي كيلے
ہر ايك ہاتھ ميں پتھر دکھائی ديتا ہے

هغه وخت راغے چې په عاشق رسول پسه
هر يو راغسته دے په لاس کښې کانرے

خوږو خوږو اسلامي ورونرو! د دعوتِ اسلامي د مدني ماحول سره د تړون په وجه ژوند په داسې عجيبه طریقه بدلیري چې ډیر ځله مو د اسلامي ورونرو نه اوریدلي دي چې کاش! مونږ ته ډیر مخکښې د دعوتِ اسلامي مدني ماحول نصیب شوه وے، د دعوتِ اسلامي د مدني ماحول د برکتونو نه ډک یو مدني سپرله اوږی، چنانچه

د ”کور درس“ د برکت حکایت

د آگوله (مهاراشتر، آهند) یو اسلامي ورور څه داسې بیان اوکړو چې د بدمذهو سره د تعلقاتو په وجه زمونږه کورنۍ بد عملۍ سره سره د بدعقیدگۍ طرف ته هم روانه وه، یوه ورځ مونږ د کور ټول کسان ټي وي کتلو کښې مشغول وو چې زما د وولسو [17] کالو

کشر ورور چي هغه د **دعوتِ اسلامي** د سُنّتو ډکې اجتماع ته تلل راتلل شروع کړي وو، هغه راغے تي وي ته ئې شا کړه او شا کړے راروان کوته ته رانوتو او خپل څه څيز ئې د الماری نه راواغستو او په هم هغه طریقه بیرته اووتلو، د هغه دا عجیبه کار چي ما اولیدو نو ما ورته په غصّه کښې په زوره اووئیل چي ”ولې، ستا دماغ خراب شوي دي چي دا د ماشومانو په شان کار ډ اوکړو.“ هغه هیڅ څه جواب رانکړو او بلې کوته ته لاړو! زمونږ مور صاحبې اووئیل چي ده ما ته وئیلی وو چي بیا به کله تي وي طرف ته گورمه هم نه! ما د ډیرې غصّه نه د کشر ورور سره خبرې اترې کول پریښودل. هغه به د کور ټول کسان راجمع کړل او د **فیضانِ سُنّت** درس به ئې ورته کولو. زه به په درس کښې نه کښیناستم، یوه ورځ ورته زه هسې لږ نزدے کښیناستم چي اوگورم دا په درس کښې څه وائی، چي مې واوریدو نو ډیر ښه راباندې اولگیدو، نو بیا ما هره ورځ په ”کور درس“ کښې شرکت کول شروع کړل، په قلاړه قلاړه زما د زړه نه زنگ لري کیدو، تر دې چي د دعوتِ اسلامي ”هفته واره د سُنّتو ډکه اجتماع“ کښې مې شرکت کول شروع کړل. **اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَزَّوَجَلَّ** عقل مې ځائے له راغے، د بدمذهبو د صحبت نه مې ځان خلاص کړو او گیره مې پریښودله او د کوم بدعقیده مولا گمراه کونکې کیستې چي ما به په ډیر شوق اوریدلي، اوس د هغې په ځائے د **مَكْتَبَةُ اَلْمَدِیْنَةِ** نه جاري شوي د سُنّتو ډکو بیانونو کیستې اورم. زمونږ د کور په څلورو کوټو کښې تي ویان لگیدلي وو. **اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَزَّوَجَلَّ!** په خپل مینځ کښې مو مشوره اوکړه او د کور نه مو څلور واړه تي ویان ویدستل.

بری صحبتوں سے کنارہ کشی کر
اور اچھوں کے پاس آکے پامانی ماحول
تمہیں لطف آجائیگا زندگی کا
قریب آکے دیکھو ذرا مانی ماحول

اوکرہ ڍڍه له بدو صُحبتونو
 راشه د بنو خوا ته، بنه دے دا مَدَنِي ماحول
 ته به پوهه شي د ژوند په خوند
 راشه او وينه له نزدے دا مَدَنِي ماحول

صَلُّوا عَلَيَّ الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيَّ مُحَمَّدٍ

د ايمان د حفاظت ذريعه

خوږو خوږو اسلامي ورونږو! تاسو اوليده! په ”کور درس“ کښې د کور د کسانو د ايمان د حفاظت او د اعمالو د اصلاح اسباب موجود دي. هم دغسې د اسلامي ورونږو او د اسلامي خویندو د اخلاقي تربیت د پاره د خپلو اعمالو د جائزه اخستلو په ذريعه هره ورځ د نیک اعمالو د رساله د ډکولو هم ترکیب شته دے. او په دې رساله کښې د نمبر 23 نیک عمل مطابق هر یو ته د فیضانِ سُنَّت نه د کور درس ورکولو یا اوریدلو ترغیب هم موجود دے. ستاسو د ټولو په خدمت کښې د کور درس جاري کولو مَدَنِي عرض دے.

عمل کا هو جذبہ عطا یا الہی   گناہوں سے مجھ کو بچا یا الہی
 سعادت ملے درسِ فیضانِ سُنَّت   کی روزانہ دو مرتبہ یا الہی

د عمل راکړې جذبہ یا الہی   گناہونو نه بچ کره ما یا الہی
 راکړې توفیق د درسِ فیضانِ سُنَّت   په ورځ کښې دوه ځله یا الہی

أَمِينِ بِجَاهِ النَّبِيِّ الْأَمِينِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

د قبر رنږا

د درس و بیان د ثواب به خه وائی! حضرت علامه جلال الدین سیوطی الشافعی رحمۃ اللہ علیہ په ”شرح الصدور“ کښې نقل کوي: اللہ تبارک و تعالیٰ حضرت سیدنا موسیٰ کلیم اللہ علیہ السلام ته وحی او فرمائیله: ”د خیر [یعنی د نیکۍ] خبرې پخپله هم زده کړه او نورو ته ئې هم زده کړه، زه به د نیکۍ زده کوونکو او نورو ته د ښودونکو قبرونه روښانه کړم چې هغوئې ته د هیڅ قسمه ویره نه وي.“ (حلیۃ الاولیاء ج ۶ ص ۵ حدیث ۷۶۲۲)

قبرونه به ئې خلیبري

د دې روایت نه د نیکۍ د خبرې د زده کولو او نورو ته د ښودلو اجر و ثواب معلوم شو، د سُنّتو ډک بیان کوونکو یا د درس ورکوونکو او اوریدونکو خو به مزه شي. **إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ** د هغوئې قبرونه به دننه خلیبري او هغوئې ته به د هیڅ قسم ویره نه محسوس کیږي. د انفرادي کوشش په ذریعه د نیکۍ د دعوت ورکوونکو، په مدني قافله کښې د سفر کوونکو او د خپلو اعمالو د جائزه اخستلو په ذریعه د نیک اعمالو رساله کښې هره ورځ د خانو ډکولو ترغیب ورکوونکو او د سُنّتو ډکه اجتماع کښې د شرکت دعوت ورکوونکو او د مُبَلِّغینو د نیکۍ د دعوت د اوریدونکو قبرونه به هم **إِنْ شَاءَ اللَّهُ** د حُضُورِ انور صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ د نورو په خاطر نورو علی نورو وي.

قبر میں لہرائیں گے تا حشر چشے نور کے
جلوہ فرما ہوگی جب طلعت رسول اللہ کی

تر قیامتہ به په قبر کښې رنړا وي
ښکله مخ چې د آقا پکښې ښکاره شي

د کور د کسانو اصلاح ضروري ده

خورو خورو اسلامي ورونرو! د خپل ځان او د خپل کور د کسانو اصلاح په مونږه لازمه ده. چنانچه په اته وېشتمه سپاره کښې د سُورَةُ التَّحْرِيمِ په شپږم آيت کښې الله تَبَارَكَ وَتَعَالَى ارشاد فرمائي:

مفهوم ترجمه کنز الایمان: اے ایمان والو! خپل ځانونه او د خپل کور کسان د [هغه] اور نه بچ کړئ چې د هغې خشاک انسانان او کانږي دي.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَ
أَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَ
الْحِجَارَةُ

اَلْحَسْبُ لِلّٰهِ عَزَّوَجَلَّ! د ”کور درس“ په ذريعه به په دې آيت هم عمل کول آسان شي او په دې حقله په کور کښې د مَكْتَبَةُ الْمَدِينَةِ نه جاري شوې د سُنْتُو ډکې رساله لوستل او د سُنْتُو ډکو بيانونو کيسټې [او وډيو بيانونه] چلول هم فايده مند دي. اَلْحَسْبُ لِلّٰهِ عَزَّوَجَلَّ! د سُنْتُو ډکو رسالو او کيسټو په ذريعه هم د ډيرو خلکو د اصلاح واقعات شته دے، چنانچه

د مَكْتَبَةُ الْمَدِينَةِ د رساله مَدَنِي سپرله

د ضلع بهاولپور (پنجاب، پاکستان) د يو اسلامي ورور بيان دے چې زه په اسکول کښې د غلط ماحول په وجه د ليونتوب د حده پورې د فلمونو شوقي شوے ووم. صرف د فلمونو کتلو د پاره به نورو ښارونو مثلاً لاهور، اوکاره وغيره تر دې چې کراچي ته تلم. د فلمونو د بے حيا منظرونو د سپيره والي په وجه معاذَ اللهُ عَزَّوَجَلَّ د کالج پورې په بے حيا جينکو پسي وروستو وروستو تلل او هره ورځ گيره خړتيل زما عادت وو. د سپيره والي د پاسه سپيره والے دا چې زما په زړه کښې په تهپتر [يعني استيج ډرامو] کښې او د مرگ په کوهي [هغه موټر سائيکل چې پکښې د تماشے د پاره تاوهي په هغې] کښې د کار

کولو شوق پیدا شو. د کور کسان مې ډیر خفه وو، یوه ورځ مې والد صاحب د دعوتِ اسلامي ذمه دارانو سره خبره اوکړه او زه ئې د علاقې د عاشقانِ رسول سره په مدني قافله کښې په سفر اولبرلم، په آخرئ ورځ راته امیرِ قافله (د مکتبه الهدیینه چاپ شوي) رساله تور لړمان د لوستلو د پاره راکړه ما چې اولوستله نو بدن مې په لرزان شو، سمدستي مې د گناهونو نه توبه اوکړه او د یو موتي کیرې پرینودلو نیت مې اوکړو، چې بیرته راغلم نو بیا مې د دعوتِ اسلامي په هفته واره د سنتو ډکه اجتماع کښې شرکت اوکړو او د مکتبه الهدیینه نه جاري شوه د بیان کیست ”همل جائے گی یہ جوانی“ [یعنی ”تیره به شي دا ځواني“] مې واخستو، چې کله کور ته راغلم او بیان مې واوریدو نو د زړه دنیا مې بدله شوه او **اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَزَّوَجَلَّ!** پابندئ سره مې لمونځونه کول شروع کړل او د دعوتِ اسلامي مدني کارونه مې شروع کړل.

صَلُّوا عَلٰی الْحَبِیْب! صَلَّى اللهُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّدٍ

د کور درس مدني گلونه

🌸 ټول اسلامي ورونږه د خپل کور په خلقو باندې انفرادي کوشش اوکړئ او کور درس کښې شرکت کولو ته ئې تیار کړئ، خو د دې د پاره ضد مه کوئ ځکه چې بے خایه ضد او غصه کار خرابوي.

🌸 د درس سلسله شروع کولو نه مخکښې، اول په هغه کس کوشش اوکړئ څوک چې ستاسو سره څه نه څه همدردی لري، که هغه شامل شي نو په قلاړه قلاړه به نور هم شامل شي دغسې به تعداد زیاتیري خو دا معامله د صبر کولو ده، په دې کښې به صبر نه پریردی.

دُعائے عطار: یا اللہ پاکہ! ما تہ او خوک چہ پہ کور کنبہی درس ورکوی ہغہ تولو تہ د خیل محبوب **صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** پہ گاونہ کنبہی پہ جُنْتُ الْفِرْدَوْسِ کنبہی خائے نصیب کرہی، یا اللہ پاکہ! خوک خوک چہ تر قیامتہ پورہی دعوتِ اسلامی سرہ تر لی اوسی او د کور درس ترکیب کوی د ہغوئی پہ حق کنبہی ہُم زما دا دُعا قبولہ کرہی۔ **أَمِينَ بِجَاهِ النَّبِيِّ الْأَمِينِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ**

ہے تجھ سے دعا ربِّ اکبر! مقبول ہو ”فیضانِ سنت“
 مسجدِ مسجدِ گھر گھر پڑھ کر، اسلامی بھائی سناتا رہے
 دا می دُعا دہ یا رَبِّ اکبر! مقبول کرہی ”فیضانِ سنت“
 چہ درس ئی ورکوی اسلامی ورونہ کور پہ کور، جُجات پہ جُجات

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

نیک او لمونځ گزاره جوړیدو د پاره

هر زیارت د ماښام د لمانځه نه پس ستاسو په ځانته کښې کیدونکي د دعوتِ اسلامي د سُنَّتو ډکه هفته واره اجتماع کښې د رضائے الٰهي د پاره ښو ښو ښو نونو سره ټوله شپه تیروي * د سُنَّتو د تربیت د پاره مَدَنِي قَافِلو کښې عاشقانِ رسول سره هره میاشت د درې ورځو سفر او * هره ورځ د "فکرِ مَدینه" په ذریعه د مَدَنِي انعاماتو رساله ډکوي او د هرې مَدَنِي میاشتي په یکم تاریخ ټې د خپل ځانته ډممه دار ته د جمع کولو معمول جوړ کړي.

زما مَدَنِي مقصد: "ما ته د خپل خان او د ټولې دُنیا د خلقو د اصلاح کوشش کول دي." **إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ.** د خپلې اصلاح د پاره په "مَدَنِي انعاماتو" عمل او د ټولې دُنیا د خلقو د اصلاح د کوشش کولو د پار "مَدَنِي قَافِلو" کښې سفر کول دي. **إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ**

فیضانِ مدینه محلّه سوداگران زره سبزي منډی، باب المدینه (کراچی)

UAN: +92 21 111 25 26 92 | Ext: 7213

Web: www.maktabatulmadinah.com | E-mail: feedback@maktabatulmadinah.com